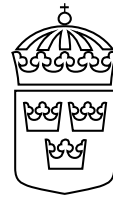

Regeringens proposition

2021/22:49

Märkning och registrering av katter

Prop.
2021/22:49

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 28 oktober 2021

Stefan Löfven

Ibrahim Baylan
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att krav på märkning och registrering av katter ska införas i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter. Det är ägaren som ska märka och registrera sin katt, märkningen ska vara bestående och kraven ska gälla katter som stadigvarande finns i Sverige.

Systemet med krav på märkning och registrering av katter föreslås motsvara det nuvarande systemet med krav på märkning och registrering av hundar. Det innebär att Jordbruksverket får ansvaret att föra register över kattägare. Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlåta ansvaret för registerföringen till en annan myndighet eller till en organisation. Vidare ges vissa myndigheter, bl.a. Polismyndigheten, länsstyrelserna och Tullverket, direktåtkomst till registret över kattägare. Det föreslås också att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att kattägare ska vara skyldiga att betala en avgift för registreringen.

Slutligen föreslås att länsstyrelsen får meddela förelägganden om att bestämmelserna om märkning och registrering ska följas. Förelägganden får förenas med vite.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter	5
3	Ärendet och dess beredning	9
4	Bortsprungna, övergivna och förvildade katter utgör ett problem	9
4.1	Djurskyddsproblem och problem för omgivningen.....	9
4.2	Myndigheternas och organisationernas arbete med bortsprungna, övergivna och förvildade katter	10
5	Gällande rätt.....	11
5.1	Lagen om tillsyn över hundar och katter och författningen om tillsyn över hundar	11
5.2	Djurskyddslagstiftningen.....	12
5.3	Hittegodslagen.....	13
6	Märkning och registrering av katter	13
6.1	Krav på märkning och registrering av katter bör införas i lagen om tillsyn över hundar och katter	13
6.2	Ägaren ska märka och registrera sin katt.....	16
6.3	Jordbruksverket ska föra ett register över kattägare	20
6.4	Förelägganden när någon inte märker eller registrerar sin katt.....	28
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	30
8	Konsekvenser.....	31
8.1	Förslagen	31
8.1.1	Syftet med förslagen.....	31
8.1.2	Vilka berörs av förslagen.....	32
8.2	Alternativa lösningar	32
8.3	Konsekvenser för förvaltningsmyndigheter	32
8.3.1	Jordbruksverket	32
8.3.2	Länsstyrelserna	32
8.3.3	Polismyndigheten	33
8.4	Konsekvenser för kommunerna.....	34
8.5	Konsekvenser för domstolarna	34
8.6	Konsekvenser för enskilda	34
8.6.1	Kattägare	34
8.6.2	Civilsamhället.....	35
8.7	Påverkan på konkurrensförhållanden	35
8.8	Övriga bedömningar av förslagets konsekvenser	36
9	Författningskommentar	36
9.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter	36
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Märkning och registrering av katter – ett förslag och dess konsekvenser (Ds 2019:21)	40

Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	42	Prop. 2021/22:49
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	45	
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	46	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 oktober 2021	47	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Prop. 2021/22:49

Härigenom föreskrivs att 1–6, 9, 16, 19 och 26 §§ och rubriken närmast före 2 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Hundar och katter *skall* hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Hundar och katter *ska* hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Särskilda bestämmelser om tillsyn över hundar finns i rennärlingslagen (1971:437).

Märkning och registrering av hundar

Märkning och registrering av hundar och katter

2 §

En hundägare skall låta märka sin hund så att den kan identifieras. Märkningen skall vara bestående.

Den som äger en hund eller en katt ska låta märka sitt djur så att det kan identifieras. Märkningen ska vara bestående.

3 §

Statens jordbruksverk *skall* föra ett för landet centralt register över hundägare (hundregistret). Hundägaren *skall* låta registrera sitt ägarskap i registret.

Statens jordbruksverk *ska* föra register över hund- och kattägare. Ägaren *ska* registrera sitt ägarskap i ett sådant register.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlåta uppgiften att föra register över hund- eller kattägare till en annan myndighet eller till en organisation.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för hundägaren att betala en avgift för registreringen

1. skyldighet för hund- och kattägare att betala en avgift för regi-

och för utrustning för att läsa av märkningen,

2. beräkningen av avgiften.

streringen och för utrustning för att läsa av märkningen, *och*

4 §

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller hundar som stadigvarande finns i Sverige.

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller hundar *och katter* som stadigvarande finns i Sverige.

5 §¹

Hundregistret får användas för att fastställa vem som äger en hund.

Register över hund- och kattägare enligt 3 § får användas för att fastställa vem som äger en hund *eller en katt*.

Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelser, Polismyndigheten och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet *ska ha* direktåtkomst till *registret*.

Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Polismyndigheten och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet *får medges* direktåtkomst till *register över hund- och kattägare*.

6 §²

Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt för *behandlingen* av personuppgifter *i hundregistret*. *Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får besluta att överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation.*

Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt för *den behandling* av personuppgifter *som myndigheten utför enligt denna lag*.

Den myndighet eller den organisation som med stöd av 3 § andra stycket får uppgiften att föra register är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten eller organisationen utför.

9 §³

Länsstyrelsen får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund i denna lag ska följas.

Länsstyrelsen får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund *eller en katt* i denna lag ska följas.

Förelägganden enligt första stycket får förenas med vite.

¹ Senaste lydelse 2014:707.

² Senaste lydelse 2018:368.

³ Senaste lydelse 2018:54.

16 §

Under tiden den 1 mars–20 augusti *skall* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året *skall* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från första stycket. Om det behövs till skydd för viltet får sådana föreskrifter innebära att en hund *skall* hållas kopplad.

Under tiden den 1 mars–20 augusti *ska* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året *ska* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från första stycket. Om det behövs till skydd för viltet får sådana föreskrifter innebära att en hund *ska* hållas kopplad.

19 §

En skada som orsakas av en hund *skall* ersättas av dess ägare eller innehavare, även om han eller hon inte vållat skadan. Vad ägaren eller innehavaren har betalat i skadestånd har han eller hon rätt att få tillbaka av den som vållat skadan.

Första stycket gäller inte för skador som orsakas av en tjänstehund när en polisman eller vaktpost eller annan person som vid *försvarsmakten* tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning använder hund i tjänsten, om den skadelidande har betett sig på ett sådant sätt att det har varit motiverat att ingripa mot honom eller henne.

En skada som orsakas av en hund *ska* ersättas av dess ägare eller innehavare, även om han eller hon inte vållat skadan. Vad ägaren eller innehavaren har betalat i skadestånd har han eller hon rätt att få tillbaka av den som vållat skadan.

Första stycket gäller inte för skador som orsakas av en tjänstehund när en polisman eller vaktpost eller annan person som vid *Försvarsmakten* tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning använder hund i tjänsten, om den skadelidande har betett sig på ett sådant sätt att det har varit motiverat att ingripa mot honom eller henne.

26 §⁴

Länsstyrelsens och Polismyndighetens beslut enligt denna lag och beslut om registrering av hund som *meddelas* av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för *driften av registret* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Länsstyrelsens och Polismyndighetens beslut enligt denna lag och beslut om registrering av *en hund eller en katt som har fattats* av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för *uppgiften att föra register* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

⁴ Senaste lydelse 2018:830.

Prop. 2021/22:49

Om beslutet har meddelats av en organisation tillämpas 36–39 §§ och 42–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Jordbruksverket för det allmänna talan i förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
2. Skyldigheten att märka och registrera sin katt gäller inte katter som är födda före den 1 januari 2008.

I mars 2017 lämnade regeringen sin proposition om ny djurskyddslag till riksdagen (prop. 2017/18:147). I propositionen konstaterade regeringen att det finns stora problem som är förknippade med övergivna och förvildade katter. Regeringen framförde också att märkning och registrering kan vara ett sätt att underlätta för de inblandade myndigheterna att skilja ägda katter från övergivna och förvildade katter och att det kan öka skyddet för dessa katter. Regeringen ansåg dock att konsekvenserna av ett krav på märkning och registrering av katter behövde utredas ytterligare.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) gav i juni 2018 chefsrådmannen Ulrika Geijer i uppdrag att överväga hur ett system för obligatorisk märkning och registrering av katter kan utformas. Uppdraget redovisades till Näringsdepartementet i augusti 2019 och har publicerats i departementspromemorian Märkning och registrering av katter – ett förslag och dess konsekvenser (Ds 2019:21). Promemorian innehåller förslag som innebär att krav på märkning och registrering av katter införs i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag i relevanta delar återges i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren och en sammanställning av dem finns tillgängliga hos Näringsdepartementet (N2019/02696).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 7 oktober 2021 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med lagförslaget i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

4 Bortsprungna, övergivna och förvildade katter utgör ett problem

4.1 Djurskyddsproblem och problem för omgivningen

Det finns ungefär 1,4 miljoner katter i Sverige. Fler än 700 000 hushåll äger en eller flera katter. En vanlig uppskattning är att ungefär 100 000 katter är bortsprungna eller övergivna katter och deras avkommor. Bland myndigheter och organisationer som handskas med dessa katter råder det enighet om att en grundläggande orsak till problemet med övergivna och förvildade katter är att katten har låg status som sällskapsdjur. Katter är ofta billiga i inköp eller rent av gratis och de är lätta att få tag på. En bidragande orsak till att katter överges är att många föreställer sig att katter klarar sig bra själva i naturen, utan omvårdnad av människan. Ytterligare en omständighet som bidrar till problemet och till att antalet katter utan

hem kan öka är att många katter – till skillnad från i princip alla andra husdjur – rör sig fritt utomhus och därför kan föröka sig okontrollerat om de inte är kastrerade eller på annat sätt förhindrade att reproducera sig.

Övergivna och förvildade katter är framför allt ett djurskyddsproblem. Katter som inte hålls av någon riskerar att utsättas för lidande. Den största riskfaktorn är bristen på föda. Katter som saknar ett hem kan också få hälsoproblem som t.ex. kattloppor, öronskabb, mask och andra parasiter. Bristande skydd mot nederbörd och vind kan också utgöra en risk för kattens hälsa och välmående.

Katter som rör sig fritt utomhus kan också medföra vissa problem och olägenheter för omgivningen. Djuren kan bära på smittor som kan medföra allvarliga sjukdomar hos människor eller andra djur, som t.ex. toxoplasmos. Även andra, mindre allvarliga smittor kan överföras till människor eller till andra, tama eller vilda djur.

Katter som rör sig fritt kan även orsaka skador på vilda djurpopulationer genom jakt. Antalet fåglar i Sverige som dödas av en katt kan antas uppgå till närmare 13,4 miljoner per år. Katter har därmed även en potential att under särskilda förhållanden orsaka vissa rubbningar i ett ekosystem. De kan också orsaka olägenheter för omgivningen, t.ex. genom att lämna urin och avföring.

Det kan i praktiken vara svårt att skilja ägda katter från andra katter, eftersom katter i stor utsträckning rör sig fritt utomhus. I ett och samma område kan det röra sig såväl ägda katter som övergivna katter samt avkommor från katter som kommit bort eller övergetts. Svårigheten att skilja djur som har en ägare från andra djur, tillsammans med den omständigheten att det kan vara mycket svårt att komma nära och fånga in katter som är skygga eller förvildade, medför att den praktiska hanteringen av kattärenden är mycket resurskrävande för de inblandade myndigheterna.

4.2 Myndigheternas och organisationernas arbete med bortsprungna, övergivna och förvildade katter

Länsstyrelserna och Polismyndigheten lägger stora resurser på att hantera ärenden om bortsprungna, övergivna och förvildade katter. Djurskyddsorganisationer gör i sin tur ett omfattande arbete med att ta hand om och försöka finna nya ägare till dessa djur.

Polismyndigheten hanterar ärenden om katter dels enligt lagen (1938:121) om hittegods, förkortad hittegodslagen, dels enligt djurskyddslagen (2018:1192). Myndighetens ansvar enligt djurskyddslagen är sedan den 1 juni 2018 begränsat till omedelbara omhändertaganden enligt 9 kap. 6 § djurskyddslagen.

Polismyndigheten har gjort en grov uppskattning av myndighetens kostnader för hanteringen av katter enligt hittegodslagen. Under åren 2015–2018 hanterade Polismyndigheten 8 840 katter. Den genomsnittliga kostnaden för ett sådant ärende uppskattas uppgå till ca 2 500 kr per katt. Den totala kostnaden för hanteringen av ärenden enligt hittegodslagen under nämnda tidsperiod uppskattas därför uppgå till 22,1 miljoner kronor, vilket ger en årlig kostnad för Polismyndigheten om ca 5,5 miljoner

kronor. Antalet katter som omhändertagits av Polismyndigheten med stöd av djurskyddslagen under tiden den 1 juni 2018 till och med den 31 december 2018 var 94. Polismyndigheten uppskattar den totala personalkostnaden för hantering enligt hittegodslagen och djurskyddslagen till ca 3 miljoner kronor per år.

Länsstyrelsen är ansvarig myndighet för djurskyddskontrollen och har bl.a. till uppgift att, om förutsättningarna är uppfyllda, fatta beslut om omhändertagande av djur enligt 9 kap. 5 § djurskyddslagen eller omedelbart omhändertagande av djur enligt 9 kap. 6 § djurskyddslagen. Under perioden den 1 juni 2018–den 31 december 2018 fattade länsstyrelserna sammantaget beslut om att omhänderta 984 katter, vilket motsvarar en tredjedel av det totala antalet djur som länsstyrelserna beslutat att omhänderta. Enligt 9 kap. 8 § djurskyddslagen innebär ett omhändertagande att länsstyrelsen snarast ska besluta om att djuret ska säljas, överlåtas på annat sätt eller avlivas. Om det inte går att verkställa ett beslut om att ett omhändertaget djur ska säljas eller överlåtas, får länsstyrelsen i stället besluta att djuret ska avlivas.

Djurskyddet Sverige är en gemensam organisation för ca 50 självständiga djurskyddsföreningar i Sverige. En stor andel av föreningarna arbetar med att ta hand om och omplacera djur genom att driva djurhem eller jourhem. Det är oftast katter som behöver hjälp med att få ett nytt hem. Organisationens djurhem har inte uppmärksammat någon förändring under de senaste femton åren vad gäller antalet katter som saknar ett hem. Organisationens bild är att djurhemmen ständigt är överfulla och att de får förfrågningar om många fler katter än vad de kan ta emot.

5 Gällande rätt

5.1 Lagen om tillsyn över hundar och katter och förordningen om tillsyn över hundar

Enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter ska hundar och katter hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter (1 §). Av lagen framgår att en hundägare ska låta märka sin hund så att den kan identifieras och att märkningen ska vara bestående (2 §). Statens jordbruksverk ska föra ett för landet centralt register över hundägare (hundregistret). Hundägaren ska låta registrera sitt ägarskap i registret. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för hundägaren att betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen, och om beräkningen av avgiften (3 §). Bestämmelserna om märkning och registrering av hundar gäller hundar som stadigvarande finns i Sverige (4 §). Av lagen framgår vidare att hundregistret får användas för att fastställa vem som äger en hund och att Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Polismyndigheten och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälskyddsområdet ska ha direktåtkomst till registret (5 §). Jordbruksverket är personuppgifts-

ansvarigt för behandlingen av personuppgifter i hundregistret. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får besluta att överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation (6 §). Länsstyrelsen får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund ska följas och förelägganden får förenas med vite (9 §). Den som är under femton år får dock inte meddelas sådana förelägganden (10 §).

I förordningen (2007:1240) om tillsyn över hundar finns mer detaljerade bestämmelser om märkningen och registreringen av hundar. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om när en hundägare senast ska låta märka och registrera sin hund (2 §), metoder för märkningen (3 §) och vilka uppgifter som en anmälan om registrering ska innehålla (4 §), vilka uppgifter som registret får innehålla (7 §) och ett bemyndigande för Jordbruksverket att meddela föreskrifter om skyldighet för hundägaren att betala avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen och beräkningen av avgiften (8 §). Förordningen innehåller också en bestämmelse om att Jordbruksverket får överlåta driften av hundregistret till en annan myndighet eller en organisation (6 §).

5.2 Djurskyddslagstiftningen

Enligt djurskyddslagen (2018:1192) ska djur behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom (2 kap. 1 §). Lagen innehåller bestämmelser som syftar till att på olika sätt säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Krav ställs t.ex. på att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och ges tillräcklig tillsyn. Det ställs också krav på att djur ska ges tillräckligt med foder och vatten och att de vid behov ska få vård av en veterinär eller annan djurhälsopersonal (2 kap. 2 och 4 §§ och 4 kap. 1 §). I djurskyddslagen finns även en uttrycklig bestämmelse om att djur av tamdjursart inte får överges (2 kap. 8 §). Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet kan dömas till böter eller fängelse i högst två år (10 kap. 1 §). Med djur av tamdjursarter avses djur som inte naturligt lever i den svenska naturen, t.ex. katter och andra djur som traditionellt hållits av människan (husdjur).

I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:28) om hållande av hund och katt finns mer detaljerade bestämmelser om hur hundar och katter ska hållas och skötas. Föreskrifterna innehåller bl.a. bestämmelser om hur utrymmen för katter ska vara utformade, hur ofta tillsyn ska ske och om foder, vatten, social kontakt, avel och försäljning.

Det är länsstyrelserna som kontrollerar att djurhållare lever upp till kraven i djurskyddslagstiftningen och som har huvudansvaret för att omhänderta övergivna och förvildade katter. Polismyndigheten har dock också ett ansvar för att besluta om omedelbara omhändertaganden enligt 9 kap. 6 § djurskyddslagen.

Polismyndigheten ansvarar också för hantering av upphittade eller bortsprungna katter enligt hittegodslagen. Myndigheten hanterar i dag en stor mängd hittegodsärenden som gäller upphittade katter. Till skillnad från vad som gäller hundar (4 a §) finns ingen särbestämmelse om hur länge myndigheten ska förvara en upphittad katt. För katter gäller i stället de allmänna reglerna i 4 § hittegodslagen. Av den bestämmelsen framgår att om en ägare till hittegodset inte blir känd inom tre månader från det att fyndet anmäldes hos Polismyndigheten eller om ägaren inte kommer till Polismyndigheten inom en månad från det att han eller hon underrättades om fyndet eller om ägaren på annat sätt kan anses ha uppgett sin rätt, tillfaller hittegodset upphittaren. Upphittaren är skyldig att betala Polismyndighetens kostnader. Om upphittaren inte inom en månad efter uppmaning betalar Polismyndighetens kostnad ska, om hittegodset är i Polismyndighetens vård, hittegodset tillfalla staten.

6 Märkning och registrering av katter

6.1 Krav på märkning och registrering av katter bör införas i lagen om tillsyn över hundar och katter

Regeringens bedömning: Krav på märkning och registrering av katter bör införas i lagen om tillsyn över hundar och katter.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna är positiva till eller har inte något att invända mot att krav på märkning och registrering av katter införas i lagen om tillsyn över hundar och katter. Till dessa hör *Sveriges Kattklubbars Riksförbund (SVERAK)*, *Svenska Kattskyddsförbundet (SVEKATT)*, de djurskyddsorganisationer och länsstyrelser som har fått förslaget på remiss, *Polismyndigheten*, *Kammarrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Karlstad*, *Folkhälsomyndigheten*, *Naturvårdsverket*, *Statens veterinärmedicinska anstalt*, *Sveriges lantbruksuniversitet* och *Sveriges Veterinärförbund*.

Djurskyddet Sverige, som tillstyrker förslaget, anser att det är nödvändigt med lagstiftning om märkning och registrering av katter även om antalet katter som märks och registreras på frivillig väg ökar. Organisationen bedömer att utvecklingen mot fler märkta och registrerade katter går för långsamt utan lagstiftning. Vidare bedömer organisationen att hanteringen av upphittade och övergivna katter kommer att förenklas och att förslaget är nödvändigt för att djurskyddslagens förbud mot att överge djur ska kunna bli verklighet. *Djurens Rätt* anser att förslaget är ett

viktigt steg för att komma till rätta med de allvarliga djurskyddsproblem som är förknippade med övergivna och förvildade katter.

Integritetsskyddsmyndigheten anser att kopplingen mellan de skyldigheter som förslagen medför och nyttan med förslagen inte är tillräckligt tydlig och önskar en fördjupad proportionalitetsbedömning.

Endast *Jordbruksverket* framför att det inte bör vara obligatoriskt för kattägare att märka och registrera sina djur. Verket anser att krav på märkning och registrering visserligen kan ha en viss positiv effekt på djurskyddet för katter genom det signalvärde som kravet kan ge och genom att det till viss del underlättar kontrollmyndigheternas arbete. Myndigheten bedömer dock att den positiva effekten är begränsad eftersom ett krav på märkning och registrering inte löser grundproblematiken att hemlösa katter reproducerar sig okontrollerat i vissa områden eller de problem som kontrollmyndigheterna har med hanteringen av dessa katter. Verket bedömer att den kostnadsminskning som förslagen kan innebära troligen inte blir så stor att den motiverar den kostnad och den administrativa börda som kraven medför för alla Sveriges katthållare. Jordbruksverket bedömer även att de mindre ansvarstagande kattägarna kommer att ignorera kraven och att det därför kommer att bli svårt att nå en god efterlevnad av kraven.

Länsstyrelserna i Norrbottens och Stockholms län, som inte har något att invända mot att kravet på märkning och registrering införs i lagen om tillsyn över hundar och katter, påpekar att nyttan och syftet med märkning och registrering skiljer sig åt mellan hund och katt och att det därför skulle vara önskvärt att skilja paragraferna för hundar och katter åt.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande krav på märkning och registrering av hundar

I lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter finns i dag bestämmelser om obligatorisk märkning och registrering av hundar. Innan lagen trädde i kraft fanns bestämmelser om krav på märkning och registrering av hundar i en särskild lag, lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar. I förarbetena till den tidigare lagen uttalade regeringen att lagen främst hade sin grund i det tilltagande problemet med farliga och aggressiva hundar. Regeringen uttalade vidare att det även fanns andra skäl för att införa ett hundregister. Bland annat skulle myndigheternas djurskyddstillsyn underlättas av att en ägare till en vanvårdad hund snabbt skulle kunna identifieras. Vidare skulle en registrerad hundägare säkrare och snabbare kunna få tillbaka en bortsprungen hund. Det bedömdes även bli lättare att avgöra vem som har ansvaret för skador som en hund orsakat. Slutligen ansågs det också finnas ett behov av att kunna identifiera hundar av smittskyddsskäl. Lagförslaget innebar enligt regeringen en klar förstärkning av hundägarnas ansvar och borde uppfattas som att det leder till en ökad säkerhet för hunden och dess ägare. Regeringen bedömde att förslaget var ett viktigt steg på vägen till ett förbättrat djurskydd för landets hundar (prop. 1999/2000:76 s. 9–10). I förarbetena till lagen om tillsyn över hundar och katter, som ersatte lagen om märkning och registrering av hundar, uttryckte regeringen att de i prop. 1999/2000:76 angivna skälen för obligatorisk märkning och registrering av hundar fortfarande gällde (prop. 2006/07:126 s. 27).

Krav på märkning och registrering bör även gälla katter

Bortsprungna, övergivna och förvildade katter har ofta en bristande djurvälstånd. Katter som lever utan att någon tar ansvar för dem riskerar att utsättas för lidande, bl.a. till följd av att de saknar tillräcklig föda och skydd mot väder och vind. Det förekommer även problem med parasiter som påverkar djurens hälsa och välfärd negativt. De förhållanden som dessa katter lever under utgör således ett djurskyddsproblem och ibland orsakar katterna även problem för omgivningen. Uppskattningsvis finns ca 100 000 katter i Sverige som är övergivna eller förvildade. Länsstyrelserna och Polismyndigheten lägger mycket tid och resurser på att hantera ärenden om upphittade katter.

Enligt regeringens mening är det angeläget att vidta åtgärder för att underlätta myndigheternas och de frivilliga organisationernas arbete med upphittade och övergivna katter och i förlängningen få ner antalet djur som saknar ett hem. Ett sätt att betona och tydliggöra ansvaret för katter är att göra det obligatoriskt att låta märka och registrera ägarskapet i enlighet med vad som redan gäller för hundägare. Eftersom katter är de enda husdjur som ofta rör sig helt fritt utomhus är behovet av att kunna identifiera ägaren till och med större än vad fallet är när det gäller hundar. En övervägande majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller är mycket positiva till förslaget att införa krav på märkning och registrering av katter och anser att förslaget är ett nödvändigt steg för att komma till rätta med problemet med bortsprungna, övergivna och förvildade katter. Bland myndigheter och organisationer som arbetar med frågor om katter råder det en enighet om att grunden till problemet med övergivna och förvildade katter är att katten har låg status som sällskapsdjur. De remissinstanser som är positiva till förslaget lyfter fram att obligatorisk märkning och registrering av katter skulle bidra till att ägaransvaret förtydligas, att det blir enklare att kunna identifiera och återföra bortsprungna katter med sina ägare och att kontrollera att djurskyddslagens (2018:1192) förbud mot att överge djur efterlevs, att det kommer att gå snabbare att besluta om vad som ska hända med en omhändertagen katt och att kattens status och värde kan komma att höjas. Vidare bedömer flera av remissinstanserna att myndigheternas och de frivilliga kattorganisationernas hantering av frågor som gäller katter kommer att underlättas och effektiviseras.

Jordbruksverket ifrågasätter dock om ett krav på märkning och registrering av katter är proportionerligt med hänsyn till de effekter som verket bedömer att lagstiftningen kommer att få. Även *Integritetsskyddsmyndigheten* efterfrågar en fördjupad proportionalitetsbedömning när det gäller avvägningen mellan de skyldigheter som förslagen innebär och nyttan med förslagen.

När skyldigheten för hundägare att låta märka och registrera sina hundar infördes var det ca 50 procent av hundägarna som frivilligt låtit märka och registrera sina djur. Arton år efter att märkning och registrering blev obligatoriskt för hundar var 9 av 10 hundar registrerade hos Jordbruksverket eller i Svenska Kennelklubbens register. För närvarande är ca 60 procent av landets katter märkta. Ungefär 30 procent av dessa katter har registrerats i något register. Enligt regeringens mening finns det skäl att anta att ett krav på märkning och registrering av katter skulle få liknande genomslagskraft som den reglering som redan gäller för hundar.

Som flera remissinstanser lyfter fram skulle en ökning av antalet märkta och registrerade katter underlätta för länsstyrelserna och Polismyndigheten att fastställa vem som är ägare till ett upphittat djur och det skulle bli mycket lättare att särskilja ägda katter från övergivna och förvildade katter. Enligt regeringens mening är ett krav på märkning och registrering ett verkningsfullt sätt att betona och tydliggöra det ansvar som det innebär att ha katt. Regeringen bedömer att det är sannolikt att ett krav på märkning och registrering på sikt kommer att minska antalet övergivna och förvildade katter och därmed också dessa djurs lidande samt de ansvariga myndigheternas och frivilligorganisationernas kostnader.

Fördelarna med obligatorisk märkning och registrering måste dock vägas mot de nackdelar som förslaget kan anses innebära för enskilda. Krav på märkning och registrering innebär ett visst besvär och en viss kostnad för ägaren. Kostnaden för både märkning och registrering kan uppskattas till 300–800 kronor. Vidare innebär ett krav på registrering att det blir nödvändigt att behandla personuppgifter såsom namn, personnummer och kontaktuppgifter. Genom regleringen av vilka uppgifter som registret får innehålla och den sekretess som föreslås gälla blir påverkan på de enskilda kattägarna dock begränsad (se mer om behandling av personuppgifter och sekretess för uppgifter i avsnitt 6.3). Sammantaget anser regeringen att fördelarna med ett krav på märkning och registrering överväger det intrång som förslaget innebär för enskilda, och att kravet därför är proportionerligt.

Regeringen instämmer således i promemorians bedömning att det bör vara obligatoriskt att märka och registrera katter. Krav på märkning och registrering av katter bör regleras i samma lag där motsvarande krav för hundar regleras. De nya bestämmelserna bör därför införas i lagen om tillsyn över hundar och katter.

6.2 Ägaren ska märka och registrera sin katt

Regeringens förslag: Den som äger en katt ska låta märka sitt djur så att det kan identifieras. Märkningen ska vara bestående. Ägaren ska registrera sitt ägarskap i ett för ändamålet avsett register.

Bestämmelserna om krav på märkning och registrering ska gälla katter som stadigvarande finns i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteteten av remissinstanserna är positiva eller har inte något att invända mot förslaget. *Djurens Rätt* instämmer i förslaget att det är ägaren av djuret som ska ansvara för att ägarskapet registreras men anser att också andra personer, t.ex. en veterinär, uppfödare eller en person som överlåter en katt, kan se till att registreringen görs.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län och *Djurskyddet Sverige* understryker vikten av ett en registrering sker i samband med att djuret märks. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* pekar på att lagen annars riskerar att bli verkningslös. *Länsstyrelsen* anser att det är önskvärt att en registrering garanteras vid märkningen. *Djurskyddet Sverige* anser att Jordbruksverket och veterinärer behöver ta fram ett system som tillförsäkrar att registrering och betalning sker i samband med märkningen.

Sveriges Kommuner och Regioner anser att lagen om tillsyn över hundar och katter måste utformas så att barn inte ska vara ansvariga för märkning och registrering av hundar och katter. Om förslaget genomförs finns en risk att fler barn skuldsätts. Ansvaret bör i stället läggas på barnets förmyndare. De kravrutiner som i dag tillämpas för hundregistret innebär inte att barnets skulder försvinner för den händelse att de inte betalas, endast att kravåtgärder inte vidtas förrän barnet fyllt arton år.

Konsumentverket och *Kronofogdemyndigheten* delar *Sveriges Kommuner och Regioner*s uppfattning att det är olyckligt om det skapas ytterligare möjligheter att skuldsätta barn. Myndigheterna anser att om barn ska kunna registrera sig som ägare till en katt ska vårdnadshavaren vara betalningsansvarig för registreringsavgiften.

Kattunionen anser att den som matar och sköter en katt ska anses vara ägare och att även jordbruksföretagen måste ha ett ägaransvar. Föreningen anser även att det bör införas en åldersgräns på arton år för att få äga ett djur. *Länsstyrelsen i Örebro län* anser att det bör införas en åldersgräns på minst femton år för att en person ska få registrera sig som ägare till en katt.

Skälen för regeringens förslag

Ägaren ansvarar för att katten blir märkt och registrerad

Syftet med ett krav på märkning och registrering är att göra det möjligt att identifiera ägaren till en katt. Som redovisats ovan har detta betydelse framför allt för djurskyddet och för de myndigheter och ideella organisationer som arbetar med att säkerställa djurskyddet och att ta hand om katter som saknar ett hem.

Enligt 2 § lagen om tillsyn över hundar och katter är det hundägaren som bär ansvaret för att låta märka och registrera sin hund och märkningen ska vara bestående. Regeringen instämmer i promemorians förslag att motsvarande reglering bör gälla för katter. Det föreslås därför att den som äger en katt ska vara skyldig att låta märka och registrera sitt djur och att märkningen ska vara bestående. *Djurens Rätt* anser att också andra personer, t.ex. en veterinär, kan se till att registreringen görs. Regeringen ser positivt på om veterinärer och uppfödare upparbetar rutiner som innebär att kattägare får information och hjälp med att göra en anmälan om registrering i det obligatoriska registret. Det yttersta ansvaret för registreringen bör dock ligga på djurets ägare, bl.a. för att det ska bli tydligt vem skyldigheten att märka och registrera katter vilar på. Närmare bestämmelser om hur en anmälan om registrering av hundar ska göras framgår av Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2008:41) om märkning och registrering av hundar och information om detta finns också på myndighetens blankett för registrering.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län och *Djurskyddet Sverige* understryker vikten av att registrering sker i samband med att djuret märks. I dag innehåller förordningen (2007:1240) om tillsyn över hundar bestämmelser om när en hund senast ska vara märkt och registrerad. Tidpunkten för märkning och registrering är knuten till hundens ålder, eller till en viss tid efter att hunden har överlåtits eller förts in i landet. Enligt regeringens mening är det lämpligt att, även när det gäller katter, i förordning reglera en senaste tidpunkt för när djuret ska vara märkt och registrerat. På så sätt

blir det tydligt för både den enskilde djurägaren och myndigheterna när kravet på märkning och registrering ska vara uppfyllt. Även om det i normalfallet kan vara en lämplig ordning att en registrering sker i direkt anslutning till att man låter märka sin katt anser regeringen att detta inte bör vara ett krav. En senaste tidpunkt för när en katt ska vara märkt och registrerad bör i stället, i enlighet med vad som gäller för hundar, knytas till djurets ålder eller till en viss tid efter att djuret har överlåtits eller förts in i landet.

Märkningen av katten ska vara bestående. Ett halsband med uppgifter om ägaren är inte att anse som en bestående märkning eftersom det enkelt kan avlägnas eller förvanskas. Det kan även förloras genom en olyckshändelse. Den närmare regleringen av vilken typ av märkning som ska användas och när katten senast ska vara märkt kommer, på samma sätt som för hundar, att regleras i förordning. I dag märks hundar med tatuering eller mikrochips.

Vilka katter ska märkas och registreras?

Kravet på märkning och registrering av katter ska på motsvarande sätt som gäller för hundar gälla djur som stadigvarande finns i Sverige. Det innebär att katter som tillfälligtvis vistas i landet för t.ex. deltagande i utställningar inte behöver vara märkta och registrerade i Sverige. Däremot gäller enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 av den 12 juni 2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003 att katter och hundar ska vara märkta för att kunna förflyttas över gränserna inom EU.

Ett krav på märkning och registrering av katter bör inte begränsas geografiskt på så sätt att kravet t.ex. bara skulle gälla inom tätbebyggt område. En sådan begränsning skulle ge upphov till gränsdragnings- och tillämpningsproblem och försvåra myndigheternas möjligheter att övervaka att reglerna om märkning och registrering efterlevs. Det skulle även bli svårt att få ett tydligt genomslag för bestämmelserna. Djurskyddslagstiftningens krav på skötsel och tillsyn gäller självfallet även ladugårdskatter.

Vem ska anses vara kattägare?

Varken den tidigare eller den nuvarande djurskyddslagen innehåller någon uttrycklig reglering av vem som är ansvarig för att lagens bestämmelser uppfylls. I förarbetena till den gamla djurskyddslagen uttalades att det är ägaren eller den som på annan grund innehar eller förfogar över djuret som är ansvarig för att bestämmelserna i djurskyddslagen iakttas. Vem eller vilka inom den angivna gruppen som är ansvarig måste avgöras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet (prop. 1987/88:93 s. 55). Detta har enligt förarbetena till den nya djurskyddslagen inte föranlett några betydande problem vid tillämpningen av lagstiftningen. I praktiken innebär nuvarande reglering att ansvaret för att djurskyddslagens bestämmelser följs normalt ligger på den eller de personer som håller djuret, dvs. den eller de som faktiskt innehar eller förfogar över djuret. Det är inte ovanligt att ett djur hålls av någon annan än den som i civilrättslig mening äger djuret.

När det gäller katter är det inte alltid självklart att det finns någon som betraktar sig som ägare. Ofta finns det dock någon som har tagit på sig det ansvar för en katt som en djurhållare har enligt djurskyddslagen, dvs. ser till katten och sköter den, ger den mat och vatten och tar den till veterinär i samband med skada eller sjukdom. Om en katt utan en eventuell ägares initiativ har flyttat in på t.ex. en gård bör en anmälan göras till Polismyndigheten enligt hittegodslagen (prop. 2017/18:147 s. 62). Om kattens ägare inte blir känd under den tid som anges i 4 § hittegodslagen kan katten tillfalla den som hittat djuret, om upphittaren vill det. Upphittaren blir då skyldig att märka och registrera katten.

Skulder kopplade till att underåriga äger djur

Kronofogdemyndigheten, Sveriges Kommuner och Regioner och *Konsumentverket* bedömer att det finns en risk att fler barn kommer att skuldsättas till följd av förslagen och anser att lagen måste utformas så att barn inte kan vara ansvariga för märkning och registrering av hundar och katter, alternativt att vårdnadshavaren görs betalningsansvarig för registreringsavgiften. I djurskyddslagen finns inte någon reglerad åldersgräns för att få äga eller ansvara för djur. Det innebär att underåriga i vissa fall kan registreras som ägare till en hund enligt nuvarande bestämmelser i lagen om tillsyn över hundar och katter. Den underåriga blir då också betalningsansvarig för registreringsavgiften för hunden.

Både frågan om det bör införas en åldersgräns för att få äga eller ansvara för djur och frågan om lagen om tillsyn över hundar och katter bör ändras så att ett barns förmyndare blir betalningsansvarig för registreringsavgiften i stället för barnet behandlas i propositionen till den nya djurskyddslagen. Regeringen bedömde att det får vara upp till vårdnadshavaren att, med beaktande av den underåriges individuella mognad och kunskap, avgöra om den underåriga bör anförtros skötseln av ett djur (prop. 2017/18:147 s. 75). Vidare bedömde regeringen att det inte fanns skäl att införa något undantag från huvudregeln att den som är ägare i civilrättslig mening också bör ansvara för de kostnader som ägandet medför. Detta gäller även när barn blir ägare genom att deras förmyndare ingår en rättshandling för barnets räkning (prop. 2017/18:147 s. 76–77). *Sveriges Kommuner och Regioner* påpekar att barns skulder för registreringsavgifter inte försvinner om skulden inte betalas. I stället vidtas kravåtgärder för obetalda registreringsavgifter när barnet har fyllt arton år. Regeringen anser dock att det inte i detta lagstiftningsärende har framkommit tillräckliga skäl för att göra någon annan bedömning än den som relativt nyligen gjordes i förarbetena till djurskyddslagen när det gäller frågan om ett ålderskrav för att få registrera sig som ägare till en katt eller betalningsansvaret för registreringsavgifter avseende hundar och katter. Dessa frågor får därför vid behov ses över i ett annat sammanhang.

6.3 Jordbruksverket ska föra ett register över kattägare

Regeringens förslag: Jordbruksverket ska föra ett register över kattägare. Registret får användas för att fastställa vem som äger en katt.

Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Polismyndigheten och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet får, på samma sätt som i dag gäller för hundregistret, medges direktåtkomst till registret över kattägare.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlåta uppgiften att föra register över kattägare till en annan myndighet eller till en organisation.

Jordbruksverket ska vara personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför. Den myndighet eller den organisation som får uppgiften att föra register ska vara personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten eller organisationen utför.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för kattägare att betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen, och
2. beräkningen av avgiften.

Beslut om registrering av en katt som har fattats av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för uppgiften att föra registret får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Regeringen ska få disponera de avgiftsintäkter som en statlig myndighet tar ut för registrering av kattägare.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås att Jordbruksverket ska föra ett gemensamt register över hund- och kattägare (hund- och kattregistret), att direktåtkomst ska avse uppgifter i hund- och kattregistret samt att en överlåtelse till en annan myndighet eller till en organisation ska avse driften av hund- och kattregistret. I promemorian föreslås inte att det i lagen om tillsyn över hundar och katter ska anges att en annan myndighet eller en organisation är personuppgiftsansvarig för det fall Jordbruksverket överlåter uppgiften att föra register. I promemorian föreslås inte heller att beslut om registrering av en katt ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol eller att regeringen ska få disponera de statliga avgiftsinkomsterna från kattägare.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna är positiva eller har inte något att invända mot förslagen, däribland *Integritets- skyddsmyndigheten*, *Domstolsverket*, *Förvaltningsrätten i Karlstad*, *Kammarrätten i Stockholm* och *Djurens Rätt*.

Sveriges Kattklubbars Riksförbund (SVERAK) avstyrker dock förslaget att Jordbruksverket ska ansvara för registret och anser att förbundet i stället bör ges ansvaret att föra ett centralt kattregister. SVERAK uppger att förbundets befintliga kattregister uppfyller de krav som enligt promemorian bör ställas på ett register och att det redan innehåller en stor andel av de katter som redan är registrerade, ca 350 000 katter. Registret

är sökbart online dygnet runt, året runt och det vore mer kostnadseffektivt att använda förbundets befintliga register än att utveckla det nuvarande hundregistret. Registret är redan i dag tillgängligt för myndigheter som t.ex. Polismyndigheten. SVERAK uppger vidare att kostnaderna – både för driften av registret och för informationsinsatser – kan hanteras av förbundet samt att det är kattägarna själva och inte staten som ska bära kostnaderna. *Svenska Kennelklubben (SKK)* anser också att det kan vara en bättre lösning att använda de befintliga kattägarregistren än att inrätta ett statligt kattägarregister. *Svenska Kattskyddsförbundet (SVEKATT)* bedömer att t.ex. SVERAK och SKK i och för sig skulle kunna administrera ett väl fungerande id-register men anser att det inte är lämpligt att ideella organisationer ansvarar för en uppgift som måste anses vara ett myndighetsansvar. Föreningen pekar vidare på att det saknas garantier för att ideella organisationer fortlever över tid. Av de skälen anser SVEKATT att driften av registret inte bör överlätas till en organisation.

Sveriges lantbruksuniversitet anser att även veterinärer och djursjukvårdare ska ha direktåtkomst till registret. Dessa yrkeskategorier kommer ofta i kontakt med upphittade och skadade katter och för att kunna ge dessa djur vård behöver deras ägare snabbt identifieras. *SVEKATT* anser att utöver veterinärer och djurvårdspersonal bör även ideella organisationer, som har tillstånd enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen att bl.a. hålla och föda upp djur, ges åtkomst till registret. Vid behov kan de uppgifter som andra än myndigheterna får tillgång till begränsas till t.ex. namn och telefonnummer, under förutsättning att ägare samtyckt till att lämna ut sådan information. *Länsstyrelsen i Kalmar län* anser att sekretessen för namn och adress på ägare bör skärpas.

Skälen för regeringens förslag

Grundläggande bestämmelser om register över kattägare bör finnas i lag

Av 4 och 6 §§ förordningen om tillsyn över hundar framgår vilka uppgifter som får finnas i hundregistret. Det handlar om uppgifter om hundägarens namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer och kontaktuppgifter samt uppgifter om djurets identitet och märkning. Motsvarande uppgifter om kattägare och om katter bör finnas i kattregistret.

Närmare 20 procent av alla hushåll har katt. Ett krav på att kattägare ska registrera sitt ägarskap kommer därför att leda till en ganska omfattande registrering av enskilda.

Var och en är enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Denna grundläggande rättighet får enligt 2 kap. 20 och 21 §§ regeringsformen begränsas genom lag under vissa villkor och endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle.

De uppgifter som ska registreras om varje kattägare är till sin karaktär inte känsliga för den enskilde. Även om registret kommer att omfatta många enskilda instämmer regeringen i promemorians bedömning att intrånget i den personliga integriteten inte kan anses betydande i den

mening som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. Eftersom det kan bli fråga om att registrera en relativt stor del av befolkningen bör dock, i enlighet med vad som gäller för hundregistret och vad som föreslås i promemorian, grundläggande bestämmelser om registret över kattägare finnas i lag.

Av 5 § första stycket lagen om tillsyn över hundar och katter framgår att ändamålet med hundregistret är att fastställa vem som äger en hund. Bestämmelsen bör ändras så att det framgår att motsvarande ändamål gäller för registret över kattägare, dvs. registret ska få användas för att fastställa vem som äger en katt.

Ansvar för register över kattägare

Enligt den nuvarande bestämmelsen i 3 § första stycket lagen om tillsyn över hundar och katter ska Jordbruksverket föra ett för landet centralt register över hundägare. Jordbruksverket kan överlåta driften av hundregistret till en myndighet eller till en organisation (6 § lagen om tillsyn över hundar och katter och 6 § förordningen om tillsyn över hundar). Under rubriken personuppgiftsansvar nedan görs bedömningen att uttrycket ”driften av registret” bör ersättas med ”uppgiften att föra register” för att bättre motsvara vad som avses med bestämmelsen.

Ett alternativ till att på motsvarande sätt ge Jordbruksverket ansvar för att föra registret över kattägare skulle kunna vara att lägga uppgiften direkt på en enskild organisation. *SVERAK* anser att obligatorisk registrering av kattägare bör göras i deras befintliga register. *SVERAK* har under flera års tid byggt upp ett register över katter och deras ägare och registret innehöll ca 350 000 katter år 2020. Förbundet samarbetar med bl.a. veterinärer för att öka andelen märkta och registrerade katter. Organisationen har gjort en uppskattning av kostnader som ska finansieras genom att kattägarna får betala en registreringsavgift.

Enligt regeringens bedömning framstår det dock som mest ändamålsenligt att reglera frågan om ansvaret för ett kattregister på samma sätt som ansvaret för hundregistret. Ansvaret för att se till att det finns ett centralt kattregister bör som utgångspunkt vara en uppgift för en statlig myndighet. Lagen om tillsyn över hundar och katter bör därför ändras så att Jordbruksverket även får i uppgift att föra det obligatoriska registret över kattägare. Det bör vara en uppgift för Jordbruksverket att bestämma om registreringen av kattägare ska ske i det befintliga hundregistret eller i ett nytt fristående register. Till skillnad från vad som föreslås i promemorian bör lagregleringen därför inte utformas så att det är fråga om ett gemensamt hund- och kattregister. Vidare bör regeringen få meddela föreskrifter om att Jordbruksverket ska få besluta att överlåta uppgiften att föra registret till en annan myndighet eller till en organisation. Eftersom uppgifter om hund- och kattägare inte behöver samlas i ett gemensamt register kan en överlåtelse av uppgiften att föra register till en annan myndighet eller till en organisation avse endast t.ex. registret över kattägare. En överlåtelse av uppgiften att föra register bygger på frivillighet, dvs. att en annan myndighet eller en organisation åtar sig uppgiften.

I unionsrätten regleras behandlingen av personuppgifter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad EU:s dataskyddsförordning. I svensk rätt kompletteras EU:s dataskyddsförordning bl.a. av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, förkortad dataskyddslagen, och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

I EU:s dataskyddsförordning fastställs bestämmelser om skydd för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter och om det fria flödet av personuppgifter (artikel 1.1). Syftet med förordningen är vidare att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter (artikel 1.2). EU:s dataskyddsförordning ska tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register (artikel 2).

En personuppgift är enligt EU:s dataskyddsförordning varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. För att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig krävs att behandlingen vilar på en rättslig grund. En sådan rättslig grund är enligt EU:s dataskyddsförordning att behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c). En annan rättslig grund är att behandlingen är nödvändig för att myndigheterna ska kunna utföra en uppgift av allmänt intresse (artikel 6.1 e). Grunden för behandlingen ska vara fastställd i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt (artikel 6.3 första stycket).

I dag är hundägare skyldiga att märka och registrera sitt djur och detsamma föreslås gälla kattägare. Vidare är Jordbruksverkets uppgift att föra register författningsreglerad. Myndighetens behandling av uppgifter om hund- och kattägare är därför nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse och är därigenom tillåten enligt artiklarna 6.1 c och 6.3. Vidare är Jordbruksverkets behandling av personuppgifter ett led i myndighetens uppdrag att föra register över hundar och katter i syfte att kunna identifiera djurens ägare. Hanteringen av uppgifterna är nödvändig för att myndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag och den måste därför bedömas som nödvändig för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse som är reglerad i nationell lagstiftning (artiklarna 6.1 e och 6.3, jfr prop. 2017/18:122 s. 28–29).

Register över kattägare får, i enlighet med vad som gäller för det nuvarande hundregistret, inte innehålla några känsliga personuppgifter. Register över kattägare kommer dock att innehålla uppgifter om personnummer eller annat nationellt identifikationsnummer. Personnummer och samordningsnummer får enligt 3 kap. 10 § dataskyddslagen behandlas utan samtycke endast när det är klart motiverat med hänsyn till

ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl.

Ändamålet med behandlingen av personnummer eller samordningsnummer i ett kattregister är att kunna fastställa vem som äger en katt. Utan person- eller samordningsnummer skulle det obligatoriska registret inte uppfylla sitt syfte. I enlighet med den bedömning som tidigare gjorts när det gäller hundregistret anser regeringen således att en behandling av personnummer eller samordningsnummer i ett kattregister är klart motiverad med hänsyn till ändamålet med behandlingen (jfr. prop. 1999/2000:76 s. 14). Några ändringar av vilka uppgifter hundregistret får innehålla bedömdes inte heller vara nödvändiga vid den översyn av bl.a. lagen om tillsyn över hundar och katter som gjordes inför att EU:s dataskyddsförordning började gälla (se prop. 2017/18:122).

I artikel 5 i EU:s dataskyddsförordning finns principer för behandling av personuppgifter. Exempelvis framgår av artikel 5.1 e. att personuppgifter inte får förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får lagras under en längre period i den mån uppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1. Det är den personuppgiftsansvarige som vid sin behandling av personuppgifter ansvarar för att principerna i EU:s dataskyddsförordning följs.

Sammantaget gör regeringen, i likhet med promemorian, bedömningen att det nya kravet på märkning och registrering av katter inte föranleder något behov av anpassningar till EU:s dataskyddsförordning.

Personuppgiftsansvar

Enligt nuvarande bestämmelse i 6 § lagen om tillsyn över hundar och katter är Jordbruksverket personuppgiftsansvarigt för behandlingen av personuppgifter i hundregistret. Vidare anges i bestämmelsen att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att Jordbruksverket har möjlighet att utse ett personuppgiftsbiträde som ska behandla personuppgifter för verkets räkning. Det framgår också att om regeringen eller Jordbruksverket väljer att överlåta driften till ett privat organ utgör bestämmelsen det lagstöd som krävs för att överlämna förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning till ett privat organ (prop. 1999/2000:76 s. 21 och prop. 2006/07:126 s. 64).

Bestämmelsen i 6 § lagen om tillsyn över hundar och katter, som motsvarar 5 § i den nu upphävda lagen om märkning och registrering av hundar, kompletterade tidigare personuppgiftslagen (1998:204) med bakomliggande direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet). Från och med den 25 maj 2018 kompletterar bestämmelsen EU:s dataskyddsförordning.

Enligt artikel 4.7 i EU:s dataskyddsförordning är en personuppgiftsansvarig en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution

eller annat organ som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Med personuppgiftsbiträde avses enligt artikel 4.8 i EU:s dataskyddsförordning en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Någon skillnad i sak mellan definitionerna av begreppen personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde i EU:s dataskyddsförordning jämfört med definitionerna i det upphävda dataskyddsdirektivet finns inte. Däremot har personuppgiftsbiträden fått ett utökat ansvar genom EU:s dataskyddsförordning. Tidigare var det bara den personuppgiftsansvarige som kunde göras skadeståndsskyldig för behandlingar som skedde i strid med bestämmelserna i personuppgiftslagen.

Både enligt det tidigare gällande dataskyddsdirektivet och enligt EU:s dataskyddsförordning är det tillåtet, men inte ett krav, att i nationell rätt ange vem som är personuppgiftsansvarig. Syftet med en bestämmelse om personuppgiftsansvar kan vara att göra det tydligt för den enskilde vart han eller hon ska vända sig med klagomål på behandlingen av personuppgifter i ett register. Det är dock de faktiska förhållandena som är avgörande för vem som ska anses vara personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter i det enskilda fallet. På samma sätt följer det av EU:s dataskyddsförordning vem som kan utses som personuppgiftsbiträde och de närmare förutsättningarna för att utse ett sådant biträde.

I promemorian föreslås att bestämmelsen om personuppgiftsansvar i 6 § lagen om tillsyn över hundar och katter ska ändras så att det framgår att Jordbruksverket även är personuppgiftsansvarigt för behandlingen av personuppgifter i register över kattägare. Regeringen anser dock att en reglering som innebär att endast Jordbruksverket pekas ut som personuppgiftsansvarig är otydlig i förhållande till situationen om Jordbruksverket överlåter driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation. Uttalandena i förarbetena till 6 § om att bestämmelsen utgör det lagstöd som krävs för att kunna överlåta förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning till ett privat organ talar enligt regeringens mening för att syftet med bestämmelsen är att kunna överlåta ett vidare ansvar för registerföringen än vad ansvaret som personuppgiftsbiträde innebär. Till stöd för denna slutsats talar även den omständigheten att beslut av en enskild organisation som ansvarar för driften av ett register får överklagas till allmän förvaltningsdomstol (26 § lagen om tillsyn över hundar och katter) och att vissa bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) har gjorts tillämpliga på beslut som meddelats av en organisation. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om rättelse av beslut (36 §), om ändring av beslut (37–39 §§) och om överklagande (42–47 §§). Sammantaget bedömer regeringen därför att en överlåtelse av driften av ett register med stöd av bestämmelsen i 6 § innebär att en annan myndighet eller en organisation får överta det ansvar för registret som Jordbruksverket har enligt 3 § lagen om tillsyn över hundar och katter. En överlåtelse innebär således att en annan myndighet eller en organisation får ett sådant ansvar för registret att det är denna myndighet eller organisation som blir personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter och inte Jordbruksverket. Regeringen anser därför att bestämmelsen om personuppgiftsansvar bör ändras så att det framgår att

om en överlåtelse sker, är den myndighet eller den organisation som får uppgiften att föra register personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter. Den behandling av personuppgifter som utförs av den som övertagit uppgiften från Jordbruksverket vilar på samma rättsliga grunder i EU:s dataskyddsförordning som de som gäller för myndighetens behandling, dvs. artiklarna 6.1 c, 6.1 e och 6.3.

Enligt regeringens mening bör uttrycket ”driften av registret” i lagen om tillsyn över hundar och katter ersättas med ”uppgiften att föra register” för att bättre motsvara vad en överlåtelse avses omfatta.

Direktåtkomst

Hundregistret innehåller i dag uppgifter om namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer och kontaktuppgifter till hundägare. Motsvarande uppgifter om kattägare bör finnas i ett obligatoriskt register över kattägare. Enligt 6 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), förkortad OSF, gäller sekretess för uppgifter i hundregistret om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs. Regeringen avser att ändra 6 § OSF så att Jordbruksverkets register över kattägare omfattas av samma sekretess som nu gäller för hundregistret. Utgångspunkten enligt bestämmelsen är dock att uppgifter i register över hund- och kattägare är offentliga och det krävs, som sägs ovan, att det finns en särskild anledning att anta att den enskilde eller någon närstående lider men för att sekretess ska gälla. *Länsstyrelsen i Kalmar län* framför att sekretessen för namn och adress för hund- och kattägare bör skärpas. Det har enligt regeringens mening i nuläget dock inte framkommit att det finns behov av att se över frågan om en starkare sekretess för uppgifter om hund- och kattägare.

Enligt 5 § andra stycket lagen om tillsyn över hundar och katter har Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Polismyndigheten och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet direktåtkomst till hundregistret. Tullverket kan ha behov av att kontrollera vem som är ägare till en hund eller katt som någon har för avsikt att föra ut ur eller in i landet. Jordbruksverket och länsstyrelserna behöver åtkomst till registret främst för att kunna fullgöra sin samordnande roll respektive kontrollskyldighet enligt djurskyddslagstiftningen. Polismyndigheten har behov av tillgång till registret inte bara på grund av sina uppgifter enligt djurskyddslagen utan även i andra sammanhang, t.ex. vid efterforskning av ägare enligt hittegodslagen. Kommuner kan också ha ett ansvar för att hantera övergivna och förvildade katter och andra djur. I egenskap av fastighetsägare har kommunerna en möjlighet att, med stöd av 21 § lagen om tillsyn över hundar och katter, initiera avlivningar av övergivna och förvildade katter. Katter och andra djur kan också bli kommunens ansvar om de utgör ett miljö- eller hälsoproblem. Kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet behöver därför ha tillgång till uppgifter ur registret.

Bestämmelsen om direktåtkomst i 5 § är formulerad så att det anges att myndigheterna ”ska ha” direktåtkomst till hundregistret. Av förarbetena till 5 § kan inte utläsas att direktåtkomsten ska vara begränsad till vissa typer av uppgifter (prop. 1999/2000:76 och prop. 2006/07:126).

Formuleringen att myndigheterna ”ska ha” direktåtkomst talar enligt regeringens mening för att avsikten har varit att bestämmelsen automatiskt ska bryta den sekretess som annars kan gälla för uppgifter i registret enligt 6 § OSF (jfr. prop. 2000/01:33 s. 131–132). Regeringen instämmer i promemorians bedömning att bestämmelsen om direktåtkomst bör ändras så att myndigheternas åtkomst även gäller register över kattägare. Myndigheterna bör ges åtkomst till samma typer av uppgifter som de i dag har tillgång till när det gäller hundägare, dvs. det bör inte gälla någon begränsning i förhållande till sekretessbelagda uppgifter. Regeringen anser dock att bestämmelsen som reglerar direktåtkomst och en sekretessbrytande reglering bör formuleras på det sätt som är brukligt i senare lagstiftning. Bestämmelsen i 5 § andra stycket lagen om tillsyn över hundar och katter bör därför ändras så att det i stället anges att de berörda myndigheterna ”får medges” direktåtkomst till register över hund- och kattägare. För att möjliggöra direktåtkomst till Jordbruksverkets register avser regeringen vidare i stället att i förordning införa en bestämmelse om uppgiftsskyldighet som enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, bryter sekretessen mellan myndigheter. Av 11 kap. 4 § OSL följer att sekretessbestämmelsen i 6 § OSF som utgångspunkt blir tillämplig även hos den myndighet som genom direktåtkomst till Jordbruksverkets register fått tillgång till sekretessreglerade uppgifter.

Bestämmelsen om direktåtkomst för vissa myndigheter i 5 § andra stycket lagen om tillsyn över hundar och katter gäller även om ansvaret för registret överläts till en enskild organisation (prop. 2006/07:126 s. 64). Däremot är ett register som förs av en organisation inte offentligt enligt tryckfrihetsförordningens bestämmelser om allmänna handlingar och sekretessbestämmelsen i 6 § OSF blir därmed inte heller tillämplig på uppgifter hos organisationen. Enligt 2 kap. 4 § OSL ska vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos en myndighet dock gälla också hos organ som anges i bilagan till OSL i den mån handlingarna hör till den verksamhet som anges i bilagan. Om det blir aktuellt att överlåta ansvaret för register över hundar eller katter till en organisation finns det enligt regeringens mening anledning att överväga om organisationen och dess registerverksamhet ska anges i bilagan till OSL (jfr. prop. 1999/2000:76 s. 14).

Sveriges lantbruksuniversitet anser att även veterinärer och djursjukvårdare bör ges direktåtkomst till registret och *Svenska Kattskyddsförbundet (SVEKATT)* anser att därutöver även ideella organisationer som bedriver tillståndspliktig verksamhet bör få direktåtkomst.

Regeringen kan visserligen se fördelar med att exempelvis veterinärkliniker och ideella organisationer på egen hand kan gå in i kattregistret och söka efter ägaren till en upphittad katt. Frågan om enskilda bör ges direktåtkomst till registret är dock förenad med ett flertal överväganden som rör skyddet för den personliga integriteten. Ideella organisationer och andra enskilda omfattas som huvudregel inte heller av bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagstiftningen, varför direktåtkomst för någon annan än en myndighet kräver särskilda överväganden i det avseendet. Några sådana överväganden har inte gjorts i promemorian. Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att det inte i detta lagstiftningsärende finns beredningsunderlag eller har fram-

kommit tillräckliga skäl för att ge vissa enskilda direktåtkomst. Enskilda som vill få uppgifter ur registret får i stället vända sig till Jordbruksverket, eller annan myndighet eller organisation om ansvaret har överlåtits, och begära att få ta del av uppgifterna genom registerutdrag eller liknande.

Avgifter och överklagande

Enligt 3 § andra stycket lagen om tillsyn över hundar och katter får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet för hundägaren att betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen och om beräkningen av avgiften. Av 8 § förordningen om tillsyn över hundar framgår att sådana avgiftsföreskrifter får meddelas av Jordbruksverket. I enlighet med vad som föreslås i promemorian bör bemyndigandet ändras så att föreskrifter om skyldighet att betala avgift och om beräkningen av avgiften även får meddelas för kattägare. När det gäller de avgifter som Jordbruksverket tar ut bör de, på samma sätt som gäller avgifter för hundregistret, få disponeras av myndigheten.

Jordbruksverkets beslut om registrering av hund får enligt 26 § lagen om tillsyn över hundar och katter överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller enligt bestämmelsen beslut som fattas av någon annan som ansvarar för driften av registret. Bestämmelsen bör ändras så att även beslut om registrering av katter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I enlighet med den bedömning som görs ovan bör uttrycket ”driften av registret” bytas ut mot ”uppgiften att föra registret”.

6.4 Förelägganden när någon inte märker eller registrerar sin katt

Regeringens förslag: Bestämmelserna om rätt för länsstyrelsen att meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av hundar ska följas ska även gälla bestämmelserna om märkning och registrering av katter. Detsamma ska gälla rätten att förena ett föreläggande med vite.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget. *Djurens rätt* stödjer förslaget. *Polismyndigheten* och *Länsstyrelserna i Kalmar län* och *Skåne län* ifrågasätter om möjligheten att besluta om förelägganden och viten skapar tillräckliga incitament för hund- och kattägare att märka sina djur. Dessa instanser anser att ett system med sanktionsavgifter sannolikt skulle vara mer effektivt, särskilt om sanktionsavgiften är högre än kostnaden för att märka djuret eller om avgiften höjs stegvis till dess att registrering och märkning sker.

Länsstyrelsen i Kalmar län pekar särskilt på ärenden där kattägare har ett stort antal djur och låter dessa reproducera sig okontrollerat, vilket är en förhållandevis vanlig ärendetyp. Det är arbetskrävande för länsstyrelsen att begära utdömanden av viten och myndigheten anser att det bör

klarläggas hur ett utdömande av flera löpande viten kan ske med hänsyn till begränsningen i 9 § andra stycket viteslagen.

Länsstyrelsen i Örebro län påpekar att enligt 10 § lagen om tillsyn över hundar och katter får förelägganden eller förbud inte meddelas för en person som inte har fyllt femton år.

Skälen för regeringens förslag: Överträdelse av de nuvarande bestämmelserna om märkning och registrering av hundar är inte straffsanktionerade. Regeringen anser att inte heller överträdelse av de föreslagna bestämmelserna om märkning och registrering av katter kan anses vara av den art som motiverar en kriminalisering (jfr. prop. 1999/2000:76 s. 18).

Enligt 9 § första stycket lagen om tillsyn över hundar och katter får länsstyrelsen meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av hundar ska följas. Förelägganden får enligt 9 § andra stycket förenas med vite. Regeringen anser att länsstyrelsen bör ha motsvarande befogenheter för att kunna se till att kravet på märkning och registrering av katter efterlevs. Bestämmelsen i 9 § första stycket bör därför, som föreslås i promemorian, ändras så att det framgår att länsstyrelsens befogenhet att meddela förelägganden gäller även i fråga om bestämmelser om märkning och registrering av katter.

Av 10 § framgår att den som är under femton år inte får meddelas förelägganden om märkning och registrering. Samma sak bör gälla oavsett om föreläggandet gäller märkning och registrering av en hund eller en katt. Bestämmelsen är, i likhet med bestämmelsen i 9 § andra stycket om vite, inte begränsad till att gälla registrering eller märkning av hundar. Någon ändring i de bestämmelserna behövs därför inte för att de ska gälla även i fråga om märkning och registrering av katter.

Polismyndigheten och Länsstyrelserna i Kalmar län och Skåne län anser att sanktionsavgifter sannolikt skulle vara ett effektivare verktyg för att komma åt bristande efterlevnad av bestämmelserna om märkning och registrering än förelägganden och vite. Regeringen anser dock att systemet med vitesförelägganden är effektivt och att det inte har framkommit skäl att i nuläget ändra på detta. Det saknas också beredningsunderlag för att nu föreslå att sanktionsavgifter bör införas för överträdelse av bestämmelser om märkning och registrering. *Länsstyrelsen i Kalmar län* efterfrågar även ett klargörande över hur bestämmelsen i viteslagen om utdömande av löpande viten ska tolkas. Enligt 9 § andra stycket viteslagen får det, i mål om utdömande av löpande vite och där flera överträdelse av föreskriften är uppe till samtidig bedömning, inte på en gång utdömas högre belopp än som har angetts i föreläggandet. Vidare anges i 9 § andra stycket samma lag att när ett beslut i ett sådant mål har vunnit laga kraft, får vite inte dömas ut för sådana överträdelse av föreskriften som har gjorts innan målet väcktes. Förutsättningarna för att utdöma löpande vite i de fall som kattägare inte har följt ett föreläggande är dock en fråga som får avgöras av rättstillämpningen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De nya bestämmelserna om krav på märkning och registrering ska börja gälla den 1 januari 2023.

De nya bestämmelserna ska inte tillämpas på katter som är födda före den 1 januari 2008.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att tidpunkten för ikraftträdande ska vara den 1 januari 2021 och att bestämmelserna om krav på märkning och registrering inte ska tillämpas på katter som är äldre än tio år.

Remissinstanserna: *Sveriges Veterinärförbund* anser att den föreslagna tiden för ikraftträdandet är för kort för att hinna nå ut med information till djurägarna så att de hinner märka alla katter.

Länsstyrelsen i Hallands län och *Sveriges lantbruksuniversitet* förespråkar en ettårig övergångstid. *Länsstyrelserna i Kalmar län, Norrbottens län* och *Skåne län* anser att övergångstiden bör vara två år. Även *Sveriges Kattklubbars Riksförbund (SVERAK)* anser att två år är en rimlig tid för att nuvarande kattägare ska hinna märka och registrera sitt djur. Jordbruksverket bedömer att myndigheten behöver minst ett och ett halvt år på sig för att bygga om det befintliga registret och ändra de föreskrifter som är nödvändiga att ändra.

När det gäller frågan vilka katter som ska undantas från kravet på märkning och registrering har alla länsstyrelser utom en samt *Djurens Rätt, Svenska Kattskyddsförbundet (SVEKATT)*, *Sveriges lantbruksuniversitet* och *Sveriges Veterinärförbund* invändningar mot eller avstyrker förslaget att katter som är äldre än tio år ska undantas från kravet på märkning och registrering. Remissinstanserna pekar bl.a. på att bestämmelsen blir svår att tillämpa eftersom det är svårt att åldersbestämma katter och det är ovanligt att katter har ett registrerat födelsedatum. Katter kan bli över tjugo år gamla och det är först när katten blir uppåt femton år som den börjar visa vissa fysiska förändringar som vid en kontroll skulle kunna visa på att det rör sig om en äldre katt. *Djurens Rätt* föreslår att undantaget ska gälla för katter som är tretton år eller äldre.

Länsstyrelserna i Kalmar län och *Norrbottens län, SVEKATT* och *Sveriges lantbruksuniversitet* påtalar att de inte delar utredarens uppfattning att katter över tio år skulle fara illa av att märkas.

Länsstyrelserna i Norrbottens län och *Skåne län* bedömer att det kommer att ta lång tid innan de föreslagna åtgärderna får effekt om man undantar så pass unga katter. *Sveriges lantbruksuniversitet* poängterar att behovet av att kunna identifiera en katt är lika stort oavsett hur gammal katten är och att det finns en risk för att djurhållare medvetet anger att katten är äldre än tio år för att slippa märka och registrera den.

Skälen för regeringens förslag: Ett krav på märkning och registrering kommer att träffa ett stort antal katter som ska märkas hos en veterinär och sedan registreras i det obligatoriska registret. År 2020 var ca 350 000 av landets ca 1,4 miljoner katter märkta. *Jordbruksverket* har bedömt att myndigheten behöver ungefär ett och ett halvt år på sig för att hinna bygga ut det befintliga hundregistret till att omfatta också ett register över katter

och deras ägare och för att hinna besluta om föreskrifter. Vidare anser ett flertal remissinstanser, bl.a. *Sveriges Veterinärförbund* samt *Länsstyrelserna i Kalmar län, Norrbottens län och Skåne län*, att den föreslagna ikraftträdandetiden är för kort och de bedömer att det behövs en relativt lång övergångstid för att det ska vara möjligt att hinna nå ut med information om de nya bestämmelserna och för att alla kattägare ska hinna märka och registrera sin katt. Regeringen instämmer i remissinstansernas synpunkter att ikraftträdandetiden inte får sättas så snävt att det blir svårt att uppfylla kravet på märkning och registrering. De nya bestämmelserna bör därför träda i kraft den 1 januari 2023.

I promemorian föreslås att katter som vid tiden för bestämmelsernas ikraftträdande är äldre än tio år ska undantas från kravet på märkning och registrering. En majoritet av remissinstanserna kritiserar förslaget och pekar bl.a. på svårigheten att åldersbestämma katter och att det inte är ovanligt att katter blir över tjugo år. Enligt regeringens mening är det visserligen rimligt att undanta gamla katter från ett krav på märkning och registrering. Att undanta katter som är äldre än tio år skulle dock innebära och det skulle dröja ganska många år innan bestämmelserna om märkning och registrering får genomslag. Enligt regeringens bedömning bör undantag från kravet på märkning och registrering därför, i enlighet med vad flera remissinstanser anser, i stället gälla katter som är äldre än femton år.

8 Konsekvenser

8.1 Förslagen

8.1.1 Syftet med förslagen

Syftet med förslagen är att underlätta handläggande myndigheters och ideella organisationers arbete med bortsprungna, övergivna och förvildade katter. Förslagen syftar i förlängningen till att minska antalet katter som saknar ett hem och därmed minska det djurlidande som är förenat med att dessa djur inte får någon omvårdnad, samt att minska myndigheternas kostnader.

Strängare krav på kattägare kommer att tydliggöra att det innefattar vissa skyldigheter att äga en katt. Kravet på märkning och registrering bidrar också till att göra djurskyddslagens (2018:1192) förbud mot att överge djur verkningsfullt. Upphittade katter som är märkta och registrerade kan enkelt återlämnas till sina ägare. I takt med att fler katter blir registrerade kommer det att bli färre fall där det är svårt att bedöma om en katt har en ägare eller inte.

Handläggningen av ärenden avseende katter som är omärkta kommer också att underlättas av ett krav på märkning och registrering. Länsstyrelserna har då möjlighet att snabbare och mer effektivt fatta beslut om vad som ska ske med en omärkt katt. När antalet katter som står utom vård och kontroll minskar kommer möjligheterna för dessa djur att föröka sig också på sikt att minska.

8.1.2 Vilka berörs av förslagen

Förslagen berör i första hand Jordbruksverket som föreslås få ansvaret att föra register över landets kattägare, samt enskilda som äger en katt eller avser att skaffa en katt. Förslagen berör även de myndigheter som handlägger ärenden om bortsprungna, övergivna och förvildade katter, dvs. Polismyndigheten och länsstyrelserna, samt de ideella organisationer som arbetar med att ta om hand och omplacera katter.

8.2 Alternativa lösningar

Alternativet till förslagen är att inte införa något krav på märkning och registrering av katter. Det är omöjligt att veta hur mycket andelen märkta och registrerade katter kommer att öka om det även fortsättningsvis är frivilligt att låta märka och registrera sin katt, jämfört med om märkning och registrering blir obligatoriskt. Det är dock sannolikt att andelen märkta och registrerade katter kommer att öka i mindre omfattning och i långsammare takt om någon tid reglering inte införs. Det leder i sin tur till att det kommer ta längre tid att förbättra djurskyddet för katter, samtidigt som det tar längre tid att minska kostnaderna för hanteringen av upphittade, övergivna och förvildade katter.

8.3 Konsekvenser för förvaltningsmyndigheter

8.3.1 Jordbruksverket

Förslagen innebär att Jordbruksverket, som i dag ansvarar för hundregistret, även får ansvaret att föra registret över katter och deras ägare. Myndigheten uppskattar att det kommer att kosta ungefär 600 000 kronor att systemutveckla hundregistret så att även kattägare kan registreras. Detta utgör således en engångskostnad. Vidare räknar Jordbruksverket med att de löpande kostnaderna för registret kommer att uppgå till 4,9 miljoner kronor per år, vilket bl.a. avser personalkostnader.

Kostnaderna för registret över kattägare ska vara självfinansierade genom avgifter. De avgifter som tas ut av kattägarna bör täcka kostnaderna för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen.

8.3.2 Länsstyrelserna

Förslagen i propositionen innebär att länsstyrelserna får en ny arbetsuppgift. Enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter är det länsstyrelserna som genom förelägganden, som kan förenas med viten, ska se till att hundägare följer reglerna om märkning och registrering av hund. Länsstyrelserna kommer nu att få rätt att meddela sådana förelägganden även för att se till att kattägare låter märka och registrera sina djur. Det kan förväntas medföra en viss ökning av antalet ärenden om förelägganden och viten.

Det framstår som rimligt att beslut om föreläggande att märka en katt kan komma att aktualiseras om en länsstyrelse i ett ärende om omhänder-

tagande av katt kommer fram till att djuret har en ägare. Ett enskilt ärende om föreläggande att märka och registrera en katt innebär en viss kostnad för länsstyrelsen i form av nedlagd arbetstid och eventuella kostnader för delgivning. Det bedöms dock vara fråga om en marginell kostnadsökning som kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Länsstyrelsen är ansvarig myndighet för djurskyddskontrollen och har bl.a. till uppgift att besluta om omhändertagande och omedelbart omhändertagande av djur om förutsättningarna i 9 kap. 5 och 6 §§ djurskyddslagen är uppfyllda. Handläggningen av ärenden om omhändertagande av katter är komplicerad, tidsödande och kostsam. Regeringen bedömer att förslagen på sikt kommer att förenkla och effektivisera länsstyrelsernas handläggning enligt djurskyddslagen. I dag är det svårt att veta om en katt har en ägare eller om den är övergiven, bortsprungen eller förvildad. Om katten är märkt och registrerad blir det tydligt om katten är ägd av någon. Ett obligatoriskt system för märkning och registrering av katter underlättar därför för myndigheterna att fastställa vem som är ägare till en katt och det blir lättare att kunna särskilja de katter som är ägda från de som saknar en ägare. Bedömningen är också att antalet övergivna och förvildade katter med tiden kommer att minska till följd av förslagen, vilket leder till att länsstyrelsernas kostnader för dessa ärenden minskar.

8.3.3 Polismyndigheten

Den 1 juni 2018 renodlades Polismyndighetens arbetsuppgifter vad gäller omhändertagande av djur. De flesta ärenden om omhändertagande av djur enligt djurskyddslagen och enligt lagen om tillsyn över hundar och katter ska fortsättningsvis skötas av länsstyrelserna. Polismyndigheten hanterar dock ärenden om upphittade katter dels enligt hittegodslagen, dels enligt bestämmelserna om omedelbart omhändertagande enligt djurskyddslagen. När det gäller lagen om tillsyn över hundar och katter är Polismyndighetens ansvar i fråga om katter begränsat till den situation som avses i 21 §. Av bestämmelsen framgår att inom tätbebyggt område krävs Polismyndighetens tillstånd innan en katt, som med skäl kan antas vara övergiven eller förvildad, får avlivas av jakträttshavaren eller någon som företräder denne.

I enlighet med vad som anges om konsekvenserna för länsstyrelserna bedöms ett krav på märkning och registrering av katter även förenkla Polismyndighetens handläggning av kattärenden, både ärenden som handläggs med stöd av hittegodslagen och ärenden om omedelbara omhändertaganden av djur som sker med stöd av djurskyddslagen.

Polismyndigheten har gjort en grov uppskattning av myndighetens kostnader för hanteringen av katter enligt hittegodslagen. Under åren 2015–2018 hanterade Polismyndigheten 8 840 katter. Den genomsnittliga kostnaden för ett sådant ärende uppskattas uppgå till ca 2 500 kronor per katt. Den totala kostnaden för hanteringen av ärenden enligt hittegodslagen under nämnda tidsperiod uppskattas därför uppgå till 22,1 miljoner kronor, vilket ger en årlig kostnad för Polismyndigheten om ca 5,5 miljoner kronor.

Antalet katter som omhändertagits av Polismyndigheten med stöd av djurskyddslagen under tiden den 1 juni 2018 till och med den 31 december 2018 var 94. Polismyndigheten uppskattar den totala personalkostnaden

för hantering enligt hittegodslagen och djurskyddslagen till ca 3 miljoner kronor per år.

Handläggningen av ärenden enligt hittegodslagen och djurskyddslagen är som framgått förenade med höga kostnader för Polismyndigheten. Regeringen bedömer att förslagen i propositionen inte kommer att leda till några kostnadsökningar, tvärtom så bedöms kostnaderna successivt minska i takt med att följsamheten till kravet på märkning och registrering ökar.

8.4 Konsekvenser för kommunerna

I egenskap av fastighetsägare har kommunerna en rätt att, med stöd av 21 § lagen om tillsyn över hundar och katter, initiera avlivningar av övergivna och förvildade katter.

Till följd av förslagen bedöms antalet förvildade katter på sikt att minska. Regeringen bedömer därför att kommunernas handläggning kommer att underlättas och att myndigheternas kostnader på sikt sannolikt kommer att minska.

8.5 Konsekvenser för domstolarna

Beslut om föreläggande att märka och registrera sin katt kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Frågan om utdömande av vite för att ett sådant föreläggande inte efterlevts avgörs vidare alltid av förvaltningsdomstol.

År 2018 kom det till samtliga förvaltningsrätter in totalt 52 mål som rörde lagen om tillsyn över hundar och katter. Dessa avsåg dock alla typer av åtgärder enligt lagen. Av statistiken går inte att utläsa hur många av målen som avsåg märkning och registrering av hund.

Förslagen bedöms inte medföra någon nämnvärd kostnadsökning för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

8.6 Konsekvenser för enskilda

8.6.1 Kattägare

Förslagen innebär att det blir lättare att få tillbaka en katt som har sprungit bort. En annan fördel är att det blir lättare för kattägaren att få besked om vad som har hänt katten om den t.ex. blivit skadad eller överkörd av en bil.

Enligt Jordbruksverkets uppskattning kommer det att kosta ungefär 80 kronor att registrera en katt. Vidare kostar det ca 200–700 kronor att låta märka en katt. För en kattägare vars katt inte redan är märkt och registrerad kommer kostnaderna på grund av förslagen som mest att uppgå till ca 800 kronor per katt. Det kommer således att bli dyrare att skaffa katt. Den initiala kostnaden för att märka och registrera en katt är dock liten jämfört med vad det kostar att ansvara för djuret, t.ex. i form av löpande kostnader för foder och veterinärbesök.

Registrering av landets kattägare kommer att omfatta uppgifter om en stor del av befolkningen. Uppgifterna som registreras är dock inte känsliga i den mening som avses i EU:s dataskyddsförordning. Många kattägare registrerar redan sina katter på frivillig väg. De kattägare som också har hund är redan registrerade i hundregistret.

Reglerna kommer att tillåta utlämning av uppgifter till ett antal myndigheter genom direktåtkomst, vilket kan öka risken för intrång i den personliga integriteten. Det är Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Polismyndigheten och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet som ska få ha direktåtkomst till register över kattägare. Det handlar om att genom direktåtkomst få ta del av uppgifter om vem som är registrerad ägare till en katt.

8.6.2 Civilsamhället

Ideella djurskyddsorganisationer som driver katthem och andra omplaceringsverksamheter gör ett omfattande arbete för att ta hand om och hitta nya ägare till upphittade, övergivna och förvildade katter. Dessa verksamheter tar emot bortsprungna och övergivna katter från polisen, länsstyrelserna och allmänheten.

Det finns ett hundratal katthem i Sverige. Enligt en undersökning som försäkringsbolaget Sveland genomförde i november 2018 placerade hälften av dessa katthem 3 610 katter i nya hem under 2018. Katthemmen var dock tvungna att avvisa 1 740 katter på grund av i första hand platsbrist. Eftersom undersökningen inte omfattade svar från samtliga katthem är sannolikt såväl antalet placerade som antalet avvisade katter betydligt högre. Innan en katt förmedlas till en ny ägare har katthemmen i regel sett till att katten är vaccinerad, id-märkt och kastrerad.

Om fler katter är både märkta och registrerade underlättas katthemmens arbete eftersom de relativt snabbt kan få reda på om en katt har en registrerad ägare. Det finns dock fler katter som har behov av ett nytt hem än vad det finns platser på katthemmen. Syftet med förslagen är att minska antalet bortsprungna, övergivna och förvildade katter. På sikt bedöms förslagen medföra att katthemmen behöver omplacera och avvisa färre katter på grund av platsbrist. Dessa verksamheter, som i första hand finansieras genom ideellt arbete, kan på så sätt i högre utsträckning lägga sina resurser på de katter som bäst behöver dem.

8.7 Påverkan på konkurrensförhållanden

Förslagen berör inte företag annat än i mycket begränsad omfattning. Veterinärföretag kommer till följd av förslagen att få fler katter att märka. Det innebär ökade intäkter för dessa företag. Veterinärer kan också spela en viktig roll som förmedlare av information om den nya lagstiftningen.

Förslagen bedöms inte få någon påverkan på förhållandena mellan stora, medelstora eller små företag.

8.8 Övriga bedömningar av förslagens konsekvenser

Katter som rör sig fritt utomhus kan orsaka skador på vilda djurpopulationer genom jakt. Detta gäller oavsett om katten har en känd ägare eller om den är övergiven eller förvildad. Antalet fåglar som dödas av katter antas uppgå till närmare 13,4 miljoner per år. Förslagen i propositionen bedöms på sikt leda till att antalet övergivna och förvildade katter minskar och därför kan även trycket på ekosystemet komma att minska.

Förslagen bedöms inte ha några sociala effekter, t.ex. för jämställdhet, tillgänglighet, kultur, hälsa eller utbildning.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

1 § Hundar och katter *ska* hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Särskilda bestämmelser om tillsyn över hundar finns i rennäringslagen (1971:437).

I paragrafen görs endast en språklig ändring.

Märkning och registrering av hundar och katter

2 § *Den som äger en hund eller en katt ska låta märka sitt djur så att det kan identifieras. Märkningen ska vara bestående.*

Bestämmelsen innebär att ägaren ska låta märka sitt djur med en bestående märkning. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Paragrafen ändras så att det framgår att utöver hundägare är även kattägare skyldiga att låta märka sitt djur. Att märkningen ska vara bestående innebär att den inte ska gå att avlägsna på ett enkelt sätt. En bricka på ett halsband är inte att anse som en bestående märkning.

Närmare bestämmelser om godtagbara märkningsmetoder och när en katt senast ska vara märkt kommer att framgå av förordning. I dag är märkning genom mikrochips eller tatuering godtagbara märkningsmetoder för hundar.

3 § Statens jordbruksverk *ska* föra register över hund- och kattägare. Ägaren ska registrera sitt ägarskap i ett sådant register.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlåta uppgiften att föra register över hund- eller kattägare till en annan myndighet eller till en organisation.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för *hund- och kattägare* att betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen, *och*
2. beräkningen av avgiften.

Paragrafen reglerar Jordbruksverkets ansvar att föra register över hund- och kattägare, skyldigheten för djurägare att registrera sitt ägarskap i ett sådant register och möjligheten till överlåtelse av uppgiften att föra register. Bestämmelsen innehåller också ett avgiftsbemyndigande. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att Jordbruksverkets ansvar utökas så att myndigheten, utöver det nuvarande ansvaret för hundregistret, även får ansvaret att föra ett register över katter och deras ägare. Kattägare ska vara skyldiga att registrera sitt ägarskap i myndighetens register. Det är upp till Jordbruksverket att bestämma om det ska vara ett gemensamt register över hund- och kattägare, eller om kattägare bör registreras i ett eget register.

Andra stycket är nytt och motsvarar i huvudsak regleringen om överlåtelse av driften av registret i nuvarande 6 §. Bestämmelsen innebär att regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlåta uppgiften att föra register till en annan myndighet eller till en organisation. Genom att uttrycket ”driften av registret” i nuvarande 6 § ersätts med ”uppgiften att föra register” tydliggörs att en överlåtelse innebär att en annan myndighet eller en organisation övertar det ansvar för registerföringen som Jordbruksverket har enligt första stycket.

Avgiftsbemyndigandet i det nuvarande andra stycket flyttas till ett nytt *tredje stycke*. Bestämmelsen ändras på så sätt att det nuvarande bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för hundägare att betala en avgift och om beräkningen av avgiften utökas till att omfatta kattägare. Det görs även en språklig ändring.

4 § Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller hundar *och katter* som stadigvarande finns i Sverige.

Paragrafen anger att bestämmelserna om märkning, registrering och avgift i 2 och 3 §§ gäller hundar och katter som stadigvarande finns i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Bestämmelsen ändras så att det framgår att kraven på märkning och registrering i 2 och 3 §§ även gäller katter som stadigvarande finns i Sverige. Från bestämmelsernas tillämpningsområde görs således undantag för katter som tillfälligt vistas här, t.ex. för utställnings- eller tävlingsändamål.

5 § *Register över hund- och kattägare enligt 3 §* får användas för att fastställa vem som äger en hund *eller en katt*.

Tullverket, Jordbruksverket, *länsstyrelserna*, Polismyndigheten och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet *får medges* direktåtkomst till *register över hund- och kattägare*.

Paragrafen reglerar ändamålet med register över hund- och kattägare och myndigheters direktåtkomst till registret. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Första stycket ändras så att det framgår att ett register över kattägare får användas för samma ändamål som det nuvarande hundregistret, dvs. för att kunna fastställa vem som är ägare till djuret.

Ändringen i *andra stycket* innebär att de myndigheter som i dag har direktåtkomst till hundregistret även bör få direktåtkomst till register över kattägare. Uttrycket ”ska ha” direktåtkomst ersätts med uttrycket ”får medges” direktåtkomst. Det görs även en språklig ändring.

6 § Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt för *den behandling* av personuppgifter som myndigheten utför enligt denna lag.

Den myndighet eller den organisation som med stöd av 3 § andra stycket får uppgiften att föra register är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten eller organisationen utför.

Paragrafen innehåller bestämmelser om personuppgiftsansvar. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att det tydliggörs att Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför enligt lagen. Vidare flyttas bestämmelsen som gäller Jordbruksverkets möjlighet att överlåta ansvaret för registerföringen till ett nytt andra stycke i 3 §.

Andra stycket är nytt och reglerar personuppgiftsansvaret vid en överlåtelse. Om en överlåtelse av uppgiften att föra register sker med stöd av 3 § andra stycket är den myndighet eller den organisation som får uppgiften personuppgiftsansvarig för den behandling som myndigheten eller organisationen utför.

Personuppgiftsansvaret innebär bl.a. att personuppgifterna alltid ska behandlas på ett korrekt sätt och att de inte får behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in.

9 § Länsstyrelsen får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund *eller en katt* i denna lag ska följas.

Förelägganden enligt första stycket får förenas med vite.

I paragrafen regleras möjligheten att besluta om förelägganden för att bestämmelserna om märkning och registrering ska följas. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Första stycket ändras så att länsstyrelsen får möjlighet att besluta om förelägganden för att få kattägare att följa bestämmelserna om märkning och registrering. Av 10 § framgår att den som är under femton år inte får meddelas förelägganden.

16 § Under tiden den 1 mars–20 augusti *ska* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året *ska* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från första stycket. Om det behövs till skydd för viltet får sådana föreskrifter innebära att en hund *ska* hållas kopplad.

Paragrafen ändras endast språkligt.

19 § En skada som orsakas av en hund *ska* ersättas av dess ägare eller innehavare, även om han eller hon inte vållat skadan. Vad ägaren eller innehavaren har betalat i skadestånd har han eller hon rätt att få tillbaka av den som vållat skadan.

Första stycket gäller inte för skador som orsakas av en tjänstehund när en polisman eller vaktpost eller annan person som vid *Försvarsmakten* tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning använder hund i tjänsten, om den skadelidande har betett sig på ett sådant sätt att det har varit motiverat att ingripa mot honom eller henne.

Paragrafen ändras endast språkligt.

26 § Länsstyrelsens och Polismyndighetens beslut enligt denna lag och beslut om registrering av *en hund eller en katt* som *har fattats* av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för *uppgiften att föra register* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Om beslutet har meddelats av en organisation tillämpas 36–39 §§ och 42–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Jordbruksverket för det allmänna talan i förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att även beslut om registrering av en katt får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Vidare ersätts begreppet ”driften av registret” med ”uppgiften att föra register”. Det görs även en språklig ändring.

Sammanfattning av promemorian Märkning och registrering av katter – ett förslag och dess konsekvenser (Ds 2019:21)

Uppdraget

Regeringen uttalade i propositionen till en ny djurskyddslag att ett obligatoriskt krav på märkning och registrering av katter kan vara ett sätt för inblandade myndigheter att skilja ägda katter från övergivna och förvildade katter och därigenom bidra till att öka skyddet för dessa katter. Regeringen har därför gett mig i uppdrag att överväga hur ett system för obligatorisk märkning och registrering av katter kan utformas. I uppdraget ingår också att identifiera och analysera konsekvenserna av att införa ett sådant krav samt lämna de författningsförslag som är nödvändiga för att införa ett sådant eventuellt system.

Problemet

Det finns ungefär 1,4 miljoner katter i vårt land. Fler än 700 000 hushåll i Sverige äger en eller flera katter. En vanlig uppskattning är att åtminstone 100 000 katter är hemlösa. De hemlösa katterna är bortsprungna eller övergivna katter och deras avkomma.

Katter som inte hålls av människor är utsatta för lidande. Den största riskfaktorn är brist på föda. Det förekommer också andra hälsoproblem hos hemlösa katter. Väder och vind samt andra rovdjur kan också utgöra riskfaktorer.

Hemlösa katter är framförallt ett djurskyddsproblem, men kan i viss mån också vara ett problem för omgivningen. Problemet uppstår på grund av att katter överges eller springer bort och på grund av att dessa katter kan föröka sig okontrollerat. Länsstyrelserna och Polismyndigheten lägger stora resurser på att hantera ärenden om hemlösa katter. Djurskyddsorganisationer gör i sin tur ett omfattande arbete med att ta hand om och finna nya ägare till dessa djur. Frivilligorganisationerna saknar dock resurser att ta hand om alla hemlösa katter.

Djurskyddslagen (2018:1192) och därtill hörande föreskrifter ställer krav på hur en katt ska hållas som innebär att problemet med hemlösa katter måste åtgärdas. En katt måste ha någon som tar ansvar för dess välbefinnande.

Orsaken till problemet

Bland myndigheter och organisationer som handskas med hemlösa katter råder det enighet om att en grundläggande orsak till problemet är att katten har låg status som sällskapsdjur. Katter är ofta billiga i inköp eller rent av gratis och är lätta att få tag på. En bidragande orsak till att katter överges är att många felaktigt föreställer sig att katter klarar sig väl själva i naturen, utan omvårdnad av människan.

Ytterligare en omständighet som bidrar till problemet och till att antalet hemlösa katter kan öka är att många katter – till skillnad från i princip alla andra husdjur – rör sig fritt utomhus. Om de inte är steriliserade, kastrerade eller på annat sätt förhindrade från att föröka sig, kan de para sig med andra katter och få avkommor. Problemet med hemlösa och förvildade katter kan i hög grad härledas från denna särställning som katter har. Även kattens status påverkas av att det finns så många kattungar att de ofta kan erhållas gratis.

Förslag till åtgärder mot problemet

Höja kattens status som sällskapsdjur

För att höja katternas status måste det tydliggöras att det innebär ett ansvarsfullt åtagande att skaffa katt och att det är förknippat med vissa skyldigheter. Den som äger en katt måste vara beredd på och ha faktiska möjligheter att uppfylla de grundläggande kraven på god djurhållning som anges i lagstiftningen. Det innebär att enbart den som har råd och förutsättningar att ge tillräcklig tillsyn, mat och omvårdnad får ha katt.

Det är lagstiftarens ansvar att ställa de krav på kattägare som kan behövas för att minska problemet med hemlösa katter. Ett obligatoriskt krav på kattägare att låta märka sitt djur och registrera sitt ägarskap gör att kostnaden för att ha katt blir högre. Detta förtydligar vilket åtagande det innebär och kommer att förändra inställningen till katter, vilket på sikt kommer att höja katternas status. Även möjligheten att identifiera en enskild katts ägare höjer kattens status. Det följer av att det också blir lättare att avgöra vem som äger en katt som inte hålls i överensstämmelse med gällande djurskyddsregler. Ett register gör det därtill lättare för en kattägare att få tillbaka en bortsprungen katt.

Författningskrav på märkning och registrering av katter

Jag föreslår att krav på märkning och registrering av katter införs i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter. Lagen reglerar idag krav på märkning och registrering av hundar. Jag föreslår att dessa bestämmelser ändras så att de också kommer att omfatta katter och deras ägare.

I lagen om tillsyn över hundar och katter ska således bl.a. följande regleras. Den som äger en hund eller en katt ska låta märka sitt djur så att det kan identifieras. Jordbruksverk ska föra ett för landet centralt register över hund- och kattägare (hund- och kattregistret). Ägaren av djuret ska låta registrera sitt ägarskap i registret. Länsstyrelserna ska ha möjlighet att utfärda de förelägganden som behövs för att förmå en hund- eller kattägare att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen. Föreläggandena ska få förenas med vite. Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt för behandlingen av personuppgifter i hund- och kattregistret. Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får besluta att överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation.

Promemorians lagförslag

Härigenom föreskrivs att 1–6, 9, 16 och 19 §§ samt rubriken närmast före 2 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Hundar och katter *skall* hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Särskilda bestämmelser om tillsyn över hundar finns i rennäringslagen (1971:437).

Hundar och katter *ska* hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Märkning och registrering av hundar

Märkning och registrering av hundar och katter

2 §

En hundägare skall låta märka sin hund så att den kan identifieras. Märkningen skall vara bestående.

Den som äger en hund eller katt ska låta märka sitt djur så att det kan identifieras. Märkningen ska vara bestående.

3 §

Statens jordbruksverk *skall* föra ett för landet centralt register över *hundägare (hundregistret)*. *Hundägaren skall låta registrera sitt ägarskap i registret.*

Statens jordbruksverk *ska* föra ett för landet centralt register över *hund- och kattägare (hund- och kattregistret)*. *Ägaren av djuret ska låta registrera sitt ägarskap i registret.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för *hundägaren* att betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen,
2. beräkningen av avgiften.

1. skyldighet för *hund- och kattägaren* att betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen,

4 §

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller hundar som stadigvarande finns i Sverige.

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller hundar *och katter* som stadigvarande finns i Sverige.

5 §

Hundregistret får användas för att fastställa vem som äger en hund. *Hund- och kattregistret* får användas för att fastställa vem som äger en hund *eller en katt*.

Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelser, Polismyndigheten och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet ska ha direktåtkomst till registret.

6 §

Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt för behandlingen av personuppgifter i *hundregistret*. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får besluta att överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation.

Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt för behandlingen av personuppgifter i *hund- och kattregistret*. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får besluta att överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation.

9 §

Länsstyrelsen får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund i denna lag ska följas.

Länsstyrelsen får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund *eller en katt* i denna lag ska följas.

Förelägganden enligt första stycket får förenas med vite.

16 §

Under tiden den 1 mars-20 augusti *skall* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året *skall* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från första stycket. Om det behövs till skydd för viltet får sådana föreskrifter innebära att en hund *skall* hållas kopplad.

Under tiden den 1 mars-20 augusti *ska* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året *ska* hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från första stycket. Om det behövs till skydd för viltet får sådana föreskrifter innebära att en hund *ska* hållas kopplad.

19 §

En skada som orsakas av en hund *skall* ersättas av dess ägare eller innehavare, även om han eller hon inte vållat skadan. Vad ägaren eller innehavaren har betalat i skade-

En skada som orsakas av en hund *ska* ersättas av dess ägare eller innehavare, även om han eller hon inte vållat skadan. Vad ägaren eller innehavaren har betalat i skade-

stånd har han eller hon rätt att få stånd har han eller hon rätt att få
tillbaka av den som vållat skadan. tillbaka av den som vållat skadan.

Första stycket gäller inte för skador som orsakas av en tjänstehund när en polisman eller vaktpost eller annan person som vid försvarsmakten tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning använder hund i tjänsten, om den skadelidande har betett sig på ett sådant sätt att det har varit motiverat att ingripa mot honom eller henne.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.
 2. Skyldigheten att låta märka och registrera sin katt gäller inte katter som är födda före den 1 januari 2011.

Följande remissinstanser har yttrat sig över promemorian: Datainspektionen, Djurens Rätt, Djurskyddet Sverige, Domstolsverket, Folkhälsomyndigheten, Förvaltningsrätten i Karlstad, Kammarrätten i Stockholm, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Svenska Djurskyddsföreningen, Svenska Jägarförbundet, Svenska Kattskyddsförbundet (SVEKATT), Svenska Kennelklubben, Sveriges Kattklubbars Riksförbund (SVERAK), Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges lantbruksuniversitet och Sveriges Veterinärförbund.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig över promemorian: Regelrådet, Riksdagens ombudsmän (JO) och Sveriges advokatsamfund.

Följande remissinstanser har inte yttrat sig över promemorian: Jägarnas Riksförbund, Lantbrukarnas Riksförbund, Näringslivets Regelnämnd och Smittskyddsläkarföreningen (Sveriges läkarförbund).

Utöver de som fått promemorian på remiss har yttranden inkommit från Kattunionen, Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2021-10-12

Närvarande: Justitieråden Mahmut Baran, Leif Gäverth och Malin Bonthron

Märkning och registrering av katter

Enligt en lagrådsremiss den 7 oktober 2021 har regeringen (Näringsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Anna-Sara Söderström, biträdd av ämnesrådet Lisen Sjöling.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 oktober 2021

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Bolund, Johansson, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Andersson, Shekarabi, Ygeman, Linde, Eneroth, Dahlgren, Ernkran, Lindhagen, Lind, Hallberg, Nordmark, Micko, Stenevi, Olsson Fridh

Föredragande: statsrådet Baylan

Regeringen beslutar proposition Märkning och registrering av katter